

Beierse kiezers dreigen CSU de rug toe te keren

Deelstaatverkiezingen Beieren

Achtergrond - 12 oktober 2018 - Auteur: Wiebke Pittlik

Op 14 oktober kiest de belangrijke en rijkste Duitse deelstaat Beieren een nieuw deelstaatparlement. Erg spannend waren die verkiezingen de laatste decennia niet: de christen-democratische CSU haalde vrijwel altijd een absolute meerderheid. Maar dit keer is alles anders. *(geactualiseerd op 12 oktober)*

Wat bezielde Markus Söder toen hij begin oktober een eigen Beiers ruimteprogramma aankondigde, staand voor een logo met zijn hoofd en de tekst 'Bavaria One - Mission Zukunft'? Het zag er zo potsierlijk uit dat menig twitteraar dacht met satire van doen te hebben. Maar nee, Beieren wil echt een eigen satellietproject en een lucht- en ruimtevaartfaculteit aan de universiteit München en heeft daar 700 miljoen euro voor over. De oppositie doet het af als een verkiezingsstunt van een partij in de problemen.

De CSU is in de peilingen gezakt tot onder de 35 procent van de stemmen, voor het eerst sinds 1954. Söder duikt in deze campagneweken op in iedere biertent in de traditierijke, landelijke deelstaat, maar wordt meestal lauw onthaald. De 51-jarige raspoliticus werd in maart minister-president toen Horst Seehofer naar Berlijn vertrok om minister van Binnenlandse Zaken te worden in de nieuwe bondsregering. Na ruim zes maanden in functie is Söder volgens een [peiling](#) de minst populaire deelstaatpremier van Duitsland.

Onmogelijke spagaat

De CSU lijdt niet alleen. Ook de SPD is er beroerd aan toe in de deelstaat. Die komt in veel peilingen niet verder dan een vierde plek, na de Groenen en de AfD. Markus Söder had dan ook niet zoals gebruikelijk de lijsttrekker van de SPD tegenover zich, eind september bij het grote tv-debat op de Beierse televisie, maar fractieleider Ludwig Hartmann van de Groenen. De Groenen zijn plotseling een serieuze optie als coalitiepartner voor de CSU.

De twee christelijke partijen CDU en CSU trekken landelijk samen op. Daardoor heeft de Beierse deelstaartij relatief veel invloed in Berlijn. De Beierse kiezers kunnen

bij deelstaatverkiezingen niet op de CDU stemmen, die heeft geen Beierse afdeling. Christelijke kiezers zijn daar aangewezen op de CSU.

De CSU zit in een lastig parket. Aan de rechterzijde lopen de kiezers over naar de AfD, aan de linkerzijde naar de Groenen. Dat brengt de partij in een onmogelijke spagaat. Pogingen om kiezers terug te winnen met harde uitspraken over immigratie - en bijbehorende maatregelen - stoot juist weer een deel van de christelijke achterban af.

De CSU heeft in reactie op de AfD geprobeerd het thema immigratie, integratie en identiteit naar zich toe te trekken. Beieren heeft de strengste maatregelen tegen immigratie van heel Duitsland ingevoerd en Söder baarde in april in de rest van het land opzien door alle overheidsgebouwen te verplichten een christelijk kruis op te hangen. Door zo tegen de peilers van de AfD aan te schurken, verwijderde de CSU zich van zusterpartij CDU.

Streng asielbeleid

Dat de kiezers de CSU de rug toekeren, komt ook door de [ruzie tussen CSU en de CDU](#), voor de zomer. CSU-minister Seehofer wilde een streng immigratieplan presenteren waar CDU-kanselier Merkel het niet mee eens was. De behoudende CSU-achterban heeft het Söder en Seehofer niet in dank afgenomen dat die een regeringscrisis hebben veroorzaakt en de aloude band tussen de zusterpartijen op het spel hebben gezet.

De Groenen zijn plotseling een serieuze optie als coalitiepartner voor de CSU

Toch is de ruzie over Seehofers Masterplan Migration niet de enige oorzaak van de misère bij de CSU. De peilingen zijn al langer slecht en ook bij de nationale verkiezingen voor de Bondsdag deden de christendemocraten het slechter dan gewend. Ontevreden kiezers hadden bovendien plotseling een alternatief: de rechtspopulistische Alternative für Deutschland. Nieuwkomer AfD haalde bijna 13 procent van de stemmen.

De CSU vreesde dat dat scenario zich in oktober in Beieren zou herhalen en wilde de 'rechterflank' afdekken door versterkt op *Heimat*-gevoel en een restrictief vluchtelingenbeleid in te zetten. Dat zijn precies de thema's van de AfD. De partij grapt al dat de CSU haar enorm helpt door precies haar thema's op de politieke agenda te zetten.

Gebeten hond

Tijdens zijn laatste toespraak in het deelstaatsparlement voor de verkiezingen

haalde Söder hard uit naar de AfD. In Chemnitz, waar eind augustus extreem-rechts protest tot rellen leidde en waar ook de AfD mee protesteerde, had de partij haar ware aard laten zien, aldus de getergde minister-president. De AfD, nu nog niet vertegenwoordigd in het Beierse parlement, schommelt in de [peilingen](#) rond de 12 procent. Als de partij op 28 oktober ook in Hessen de kiesdrempel van 5 procent haalt - en daar ziet het naar uit - is ze in alle [deelstaatparlementen](#) vertegenwoordigd.

42 procent van de kiezers weet nog niet zeker of ze gaan stemmen en op wie.

Van een absolute meerderheid durven de CSU'ers niet eens meer te dromen. In een peiling van vrijdag, twee dagen voor de verkiezingen, staan ze stabiel op 34 procent. De Groenen zijn nog iets gestegen, naar 19 procent, terwijl de SPD op een schamele 12 procent blijft hangen, net iets meer dan de 10 procent van de AfD en de Freie Wähler, een kieslijst voor voornamelijk lokale kandidaten. Die Linke en de FDP moeten duimen dat ze de kiesdrempel van 5 procent halen. Opvallend is dat 42 procent van de kiezers nog niet zeker weet of ze gaan stemmen en op wie.

Seehofer en Söder geven elkaar nu al openlijk de schuld van de verwachte nederlaag. 'Mutti' Merkel maande CSU en CDU vorig weekend zich nu op de kiezers te richten en niet met elkaar te 'vingerworstelen' - een speelse verwijzing naar een traditionele Beierse krachtproef.

Dit artikel is gepubliceerd op 2 oktober en geactualiseerd op 12 oktober 2018

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/28230/beierse-kiezers-dreigen-csu-de-rug-toe-te-keren>